

Notat

Til Sundheds- og Omsorgsudvalget

Sundheds- og Omsorgsudvalgets snitflader til Socialudvalget og Børne- og Ungdomsudvalget i forhold til børn og unges mentale sundhed og unges brug af hårde stoffer

Sundheds- og Omsorgsudvalget bad på udvalgmødet d. 27. januar 2022 om et notat, som beskriver snitflader mellem Sundheds- og Omsorgsudvalget, Socialudvalget og Børne- og Ungdomsudvalgets ansvarsområder for så vidt angår unges mentale trivsel og indsatser ift. unges misbrug af hårde, euforiserende stoffer. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har koordineret nærværende notat med Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Det præciseres, at det er Københavns Kommunes styrelsesvedtægt, der fastsætter de enkelte udvalgs ressortområder. Styrelsesvedtægten er vedlagt som bilag.

Generelt om Sundheds- og Omsorgsudvalgets ansvar for forebyggelse og sundhedsfremme

Sundheds- og Omsorgsudvalget er ansvarlig for sundheds- og folkesundhedsområdet, hvilket omfatter sundhedsydelse, forebyggelse og sundhedsfremme i forhold til københavnere i alle aldre. Folkesundhedsområdet omfatter generelle sundhedsfremmende og forebyggende tiltag i forhold til børn/unge, voksne og ældre både i forhold til fysisk, psykisk og social sundhed.

Med til ansvaret for det sundhedsfremmende område følger en række koordinerende og involverende opgaver i forhold til samtlige øvrige forvaltninger i kommunen, når det sundhedsfremmende arbejde enten er afhængig af eller med fordel kan kobles til andre kommunale opgaveområder. Det tværgående ansvar for det sundhedsfremmende arbejde er placeret hos Sundheds- og Omsorgsudvalget.

Når det drejer sig om sundhedsfremme og forebyggelse på børne og ungeområdet, er der væsentlige samarbejdsflader i forhold til både Socialudvalget og Børne- og Ungdomsudvalgets ansvarsområder. Socialudvalget varetager forvaltningen af kommunens sociale opgaver vedrørende børn, unge og voksne, herunder bl.a. indsatser over for borgere med handicap eller sindslidelse samt den sociale indsats på det samlede misbrugsområde inklusiv alkoholindsatsen. Socialudvalget varetager også forvaltningen af samarbejds- og kontraktforhold med Region Hovedstaden på psykiatriområdet, herunder indgåelse af sundhedsaftale om indsatsen for borgere med sindslidelser og kommunal medfinansiering af regional psykiatribehandling. Børne- og Ungdomsudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af kommunens dagtilbud og fritidstilbud for børn og unge samt undervisningsmæssige opgaver,

3. maj 2022

Sagsnummer
2017-0001990

Dokumentnummer
2017-0001990-91

Center for Ledelse og
Kommunikation
Borgmester- og
Udvalgsbetjening
Rådhuspladsen 1
1550 København V

Mobil
2492 7025
E-mail
GK1N@kk.dk

EAN-nummer
5798009290304

herunder folkeskolen, og er herunder også ansvarlig for den kommunale sundhedspleje.

I nedenstående udfoldes og konkretiseres omtalte samarbejdsflader for så vidt angår mental sundhed og euforiserende stoffer.

Samarbejdsflader i forhold til børn og unges mentale sundhed

Dårlig mental sundhed hos børn og unge kan komme til udtryk i et bredt spektrum af problemstillinger fra fx ensomhed, lav livstilfredshed, følelser om at have en forkeret krop og manglende tro på egne kompetencer til mere alvorlige problemstillinger, som kan kræve behandling fx depression, selvskade og spiseforstyrrelse.

Kommunale indsatser ift. børn og unges mentale sundhed spænder over et bredt spektrum fra den brede forebyggelse over tidlig opsporing og hjælp, inden en begyndende mistrivsel eskalerer, til konkrete rådgivnings- og behandlingstilbud, som tager hånd om det enkelte barn/unge i mistrivsel.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningens ansvarsområde dækker primært indsatser i den tidlige ende af spektret. Det kommer blandt andet til udtryk i indsatser, som har til formål at oplyse om og styrke unges handlekompetencer i forhold til egen mentale trivsel, *før* de udvikler egentlige symptomer på eksempelvis stress, angst eller depression. Et eksempel på en sådan indsats er *Digital Balance*, som udbydes i regi af Københavns Kommunes Partnerskab med ungdomsuddannelserne om at fremme elevernes sundhed og trivsel, så flere fastholdes i og gennemfører en uddannelse. Indsatsen har til formål at give de unge større indsigt i, hvilke fordele, ulemper og konsekvenser brugen af digitale og sociale medier har for deres mentale trivsel og sociale relationer samt hjælpe dem til at reflektere over egne og fælles vaner.

Et vigtigt element i Sundheds- og Omsorgsforvaltningens forebyggende og sundhedsfremmende tiltag i relation til mental sundhed er desuden Center for Mental Sundhed (CMS). CMS har en række tilbud om psykologhjælp til københavnere i alderen 15 år eller derover, som oplever *lette til moderate* symptomer på stress, angst og/eller depression¹. Tilbuddet om psykologhjælp har til formål at forebygge, at disse tilstande forværres eller trækker i langdrag og dermed påvirker borgernes øvrige hverdag (uddannelse, job, bolig, sociale netværk mv.) negativt.

Socialudvalget er ansvarlig for den støtte til børn og unge, der udspringer af særlige sociale behov og funktionsnedsættelser. Socialforvaltningen varetager herunder også forebyggende indsatser, der er begrundet i mistrivsel pga. psykisk sygdom. Den hjælp og støtte, som gives det enkelte barn eller ung, afhænger altid af barnets eller familiens situation, og der er derfor stor spændvidde i typen af indsatser.

Socialforvaltningen skal tilbyde tidligt forebyggende indsatser til børn og unge, som har et særligt behov for støtte i overensstemmelse med

---

¹ Borgere med angst og depression i en grad, som kræver længerevarende behandling og/eller forhindrer borgeren i at opretholde en normal hverdag med uddannelse eller job, henvises til behandling i regionen.

servicelovens § 11. Det kan fx være rådgivning, samtaler eller lignende. Et eksempel på Socialforvaltningens tilbud til børn og unge med psykiske vanskeligheder er den specialiserede familieindsats og kontaktpersonsordning "Brobyggerne", som tilbyder børne-, unge- og familieføreløb, skoleforløb og brobygningsforløb til børn og unge i alderen 5-18 år (23 år ved efterværn) og familier med psykiske og psykiatriske udfordringer.

Et andet eksempel er ROBUS, som arbejder med børn og unge, der har udfordringer med selvskadende adfærd, spiseforstyrrelse, eller er på vej til at udvikle en spiseforstyrrelse. ROBUS tilbyder rådgivning og samtaleforløb til børn, unge og deres familie for at hjælpe med at bryde det spiseforstyrrede eller selvskadende mønster.

Målgruppen for disse af Socialforvaltningens tilbud vil typisk være udfordret af mere komplekse problemstillinger og en alvorligere grad af mistrivsel, end de unge, som hjælpes gennem Sundheds- og Omsorgsforvaltningens forløb i Center for Mental Sundhed. Der dukker dog løbende unge op med udfordringer, som befinder sig i gråzonerne mellem Socialudvalgets og Sundheds- og Omsorgsudvalgets ressort, og der pågår derfor løbende en konkret vurdering af, hvordan disse unge bedst hjælpes.

Hvis Socialforvaltningen vurderer, at der er grundlag for at iværksætte mere indgribende sociale foranstaltninger, skal forvaltningen gennemføre en børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50.

Socialforvaltningen kan endvidere henvise barnet/den unge til Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center i Region Hovedstaden, hvis det vurderes, at barnet/den unge er alvorligt psykisk syg, og/eller den samlede problemstilling er for kompliceret til, at barnet eller den unge kan få tilstrækkelig hjælp i kommunalt regi. Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center udreder og behandler børn og unge med alle former for psykiatriske lidelser i aldersgruppen 0-17 år.

Børne- og Ungdomsudvalget er ansvarlig for forhold, der angår folkeskolen, dagtilbud og den kommunale sundhedstjeneste, herunder sundhedsplejen. Det følger af folkeskoleloven og dagtilbudsloven, at den enkelte skole og dagtilbud er ansvarlig for både børnenes faglige udvikling og trivsel, når det foregår i regi af dagtilbud og skole. Det betyder, at dagtilbud og skole er forpligtet til at understøtte, at alle børn trives i dagtilbud og skolens faglige og sociale fællesskaber, fx gennem forebyggelse af mobning og ensomhed.

Den kommunale sundhedspleje har en lovbunden opgave i forhold til at følge og understøtte børn og unges udvikling og trivsel fra nyfødt/graviditet til og med udskolingsalderen. Fokus hos den kommunale sundhedspleje er på barnets udvikling og trivsel, herunder forældrenes evne til at understøtte dette. Det falder således også inden for den kommunale sundhedsplejes område, at man i barnets første leveår opsporer psykisk sårbare forældre med henblik på at sikre en sund opvækst for det enkelte barn. Sundhedsplejen har udover egne tilbud mulighed for, at informere og vejlede om indgangen til Sundheds- og Omsorgsforvaltningens tilbud om eksempelvis forebyggelse af angst, depression og stress eller om andre understøttende indsatser.

Alle skoler har tilknyttet en sundhedsplejerske, som støtter op om skolebørns sundhed og trivsel gennem blandt andet sundhedssamtaler og undervisning.

Den tværfaglige support, som omfatter pædagogisk psykologisk rådgivning efter folkeskoleloven (PPR), har til formål at skabe gode muligheder for læring og deltagelse i skoler og dagtilbud ved at understøtte kapacitetsopbygning i den professionelle praksis omkring børnene. Det sker bl.a. ved at hjælpe og vejlede de professionelle voksne, så de kan understøtte børn og unge i udviklingsmæssige, faglige og sociale vanskeligheder. Endvidere understøtter den tværfaglige support den forebyggende og opsporende indsats i skole og dagtilbud, bl.a. via særlige gruppeforløb for børn med angst (fx "Cool Kids/Chilled", som er et begruppebehandlingsprogram, der varetages i samarbejde mellem Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen).

Når Sundheds- og Omsorgsforvaltningen iværksætter generelle indsatser til forebyggelse af mistrivsel blandt børn, foregår det enten i samarbejde med eller efter aftale med Børne- og Ungdomsforvaltningen og fokus er primært på den tid, som foregår uden for skolen eller daginstitutionen. Eksempler på dette er tilbud om temaoplæg for småbørnsforældre om fx motorik, sygdomme og sikkerhed i hjemmet, materialer om gode skærmvaner for børn samt tilbud til skolerne om at rekvirere supplerende seksualundervisning ved Sex & Samfund.

Samarbejdsflader i forhold til rusmidler og euforiserende stoffer

Sundheds- og Omsorgsudvalget er, som beskrevet indledningsvist, ansvarlig for den sundhedsfaglige, forebyggende indsats for befolkningen som helhed. Dette gælder også i forhold til mere generelt at forebygge misbrug af rusmidler og euforiserende stoffer blandt børn og unge.

Et eksempel på Sundheds- og Omsorgsforvaltningens generelle, forebyggende arbejde er forebyggelse af misbrug blandt børn og unge er *En teenager i familien*, som henvender sig til elever i 7. og 8. klasse samt deres forældre. Formålet med indsatsen er at fremme en åben og positiv dialog om alkohol, fester og ungdomsliv mellem teenagere og deres forældre. Som et andet eksempel kan nævnes Sundheds- og Omsorgsforvaltningens tilbud om Sundhedstjek til 16-24-årige, som består af en enkeltstående samtale om den unges fysiske, mentale, seksuelle og sociale sundhed og trivsel. Den unge vælger selv, hvilket emne samtalen skal omhandle. I mange samtaler indgår der en dialog om den unges forhold til rusmidler samt indvirkningen på den unges fysiske, mentale og sociale trivsel.

Indsatser for børn og unge, som har brug for konkret hjælp til at forebygge udviklingen af et problematisk misbrug eller håndtere et opstået misbrug, varetages som udgangspunkt af Socialforvaltningen. Socialforvaltningen har et misbrugsbehandlingstilbud – Uturn – der særligt er rettet mod unge under 25 år med et misbrugsproblem. U-turn tilbyder både åben anonym rådgivning til de unge, egentlig længerevarende misbrugsbehandling samt rådgivning til forældre og andre fagpersoner. Endelig har Uturn også opøgende arbejde på skoler mv.

I Børne og Ungdomsforvaltningen har skolesundhedsplejen en rolle i forebyggelse og opsporing af misbrug ved de obligatoriske individuelle sundhedssamtale i udskolingsundersøgelsen i 8. klasse.

Derudover deltager SSP i dialogmøder ved forældremøder i 7., 8. og 9. klasse, hvor de drøfter alkoholpolitik.